

JOSEPH H.H. WEILER

SERGIO FABBRINI

9

84 Głosowanie odwróconą większością kwalifikowaną w perspektywie porównawczej: konsekwencje dla zarządzania fiskalnego w UE

Zasada głosowania odwróconą większością rodzi dwa pytania: po pierwsze, czy skutecznie wzmacnia ona mechanizm egzekucji i po drugie, czy wzrost znaczenia mniejszości w tej procedurze jest kompromisem między zdolnością decyzyjną (skutecznym egzekwowaniem) a legitymizacją? Aby odpowiedzieć na te pytania autorzy porównali trzy przykłady zastosowania różnych wariantów głosowania odwróconą większością: mechanizm rozstrzygania sporów Światowej Organizacji Handlu i odwróconą jednomyślność; antydumpingową politykę UE i odwróconą zwykłą większość; oraz wzmocniony Pakt Stabilności i Wzrostu oraz pakt fiskalny i odwróconą większość kwalifikowaną. W każdym przypadku po przedstawieniu wyjściowego otoczenia instytucjonalnego, przyczyn i celu zmiany proceduralnej autorzy analizują efekty reformy sposobu głosowania. Szczególną uwagę poświęcają wpływowi nowej zasady głosowania na proces decyzyjny w Radzie, na państwa członkowskie oraz Komisję.

132 Na drodze do unii w Unii.

132 Na drodze do unii w Unii.
Instytucjonalne następstwa zróżnicowanej
integracji w ramach strefy euro dla UE

Od niedawna w UE częściej korzysta się z wprowadzonych w życie jako ostateczny środek integracji różnicowanych form współpracy, które obejmują jedynie część państw członkowskich. Traktat lizboński stworzył tu wiele nowych możliwości, ale przede wszystkim rządy państw członkowskich w ramach zwalczania kryzysu zadłużeniowego przyjęły Pakt Euro Plus (23 państwa UE) oraz pakt fiskalny (25 państw UE), tworząc w ten sposób wokół strefy euro nowe formaty zróżnicowanej integracji. Rozpoczęto też kolejne projekty. Zróżnicowana integracja zmienia dynamikę polityczną i procesy w Unii. Zmiany te oraz wiążące się z nimi obawy przed „rozpadem Europy” ujawniają się w całej pełni w dyskusjach prowadzonych w czasie kryzysu zadłużeniowego. Wobec tego konieczna staje się empiryczna analiza rzeczywistych skutków zróżnicowanej integracji dla unijnych instytucji oraz równowagi instytucjonalnej w Unii.

163 Jaką rolę ma odgrywać Komisja Europejska w nowym zarządzaniu Unią Gospodarczą i Walutową?

W ostatnich latach Unia Europejska starała się proponować wiarygodne rozwiązania w odpowiedzi na kryzys finansowy i gospodarczy, często poza porządkiem prawnym UE oraz w sposób istotnie wpływający na ramy konstytucyjne oraz równowagę instytucjonalną samej Unii. Część tych reform dotyczy Komisji, której powierzono nowe zadania. W pewnych obszarach – takich jak nowe zasady dotyczące dyscypliny fiskalnej – Komisja uzyskała silne uprawnienia. Nowe rozwiązania, inspirowane podejściem międzyrządowym i stworzone głównie w obrębie struktur międzyrządowych, budzą zastrzeżenia prawne i mogą zachwiać równowagą między instytucjami. W tym kontekście Komisja nadal stanowi ostatnią wiarygodną siłę napędową prawdziwego projektu europejskiego i wymaga się od niej odgrywania roli instytucji gwarantującej realizację wspólnych interesów UE oraz strefy euro.

**188 Lekceważenie założeń prawnych TFUE
przez państwa członkowskie
oraz Europejski Bank Centralny**

W obecnej ciężkiej sytuacji co i raz podejmuje się próby uzyskania dyspensy od obowiązujących przepisów prawa pierwotnego. Wskazuje się, że normatywność prawa może utrudniać zwalczanie kryzysu. Czy wobec tego musi ona być ważniejsza niż pragmatyzm polityczny i faktyczność działania przywództwa politycznego? Siekmann podejmuje próbę oceny działań państw członkowskich UE oraz instytucji, takich jak EBC i MFW, w czasie kryzysu zadłużeniowego pod kątem ich zgodności z prawem unijnym. Po doprecyzowaniu, o jaki kryzys zadłużeniowy właściwie chodzi, dokładnie określa i analizuje działania, które mogłyby stanowić naruszenie prawa: mechanizmy pomocowe UE i państw członkowskich, a także niestandardowe środki podjęte przez EBC i inne banki centralne ESBC.

JONATHAN TOMKIN

270 Wpływ przyjęcia traktatu o Europejskim Mechanizmie Stabilności na stan europejskiej demokracji: sprzeczności wewnętrzne, obchodzenie prawa i gimnastyka pojęciowa

W niniejszej pracy wysunięto tezę, że ramy prawne, w jakich osadzono Europejski Mechanizm Stabilności, są wewnętrznie sprzeczne, niespójne pojęciowo i można je uznać za próbę obejścia prawa unijnego. Autor twierdzi, że utworzenie (z pominięciem prawa UE) dużej, stałej instytucji poza Unią, czyli poza zasięgiem jej porządku prawnego, podważa europejską demokrację oraz zasadę poszanowania rządów prawa. Po przedstawieniu krótkiego zarysu tła historycznego oraz ram prawnych rządzących traktatem ustanawiającym Europejski Mechanizm Stabilności autor przechodzi do niedawnego sporu legislacyjnego kwestionującego zgodność tych ram z obowiązkami wynikającymi z prawa unijnego. Na końcu ocenia, na ile sposób, w jaki powołano do życia Europejski Mechanizm Stabilności, zagraża jakości demokracji europejskiej oraz integralności unijnego porządku prawnego.

299 Powstanie europejskiego rządu gospodarczego. „Sześciopak” jako przykład ponadnarodowej skuteczności

Kryzys w Europie uświadomił aktorom politycznym potrzebę zacieśnienia współpracy w zakresie polityki gospodarczej i budżetowej. Stąd uzgodnili oni dwa systemy regulacji: 25 europejskich rządów zawarło pakt fiskalny na poziomie międzyrządowym, zaś ponadnarodowe instytucje UE uchwaliły „sześciopak”. Porównanie znaczenia obu rozwiązań umożliwia zrozumienie relacji między ponadnarodowymi i międzyrządowymi metodami integracji w unii gospodarczej. Analiza „sześciopaku” pokazuje skuteczność i przewagę regulacji ponadnarodowych. Instytucje europejskie mogły go wspierać zgodnie z kompetencjami zawartymi w art. 136 TFUE, podczas gdy pakt fiskalny w dużym stopniu powtarza treść „sześciopaku”. To oznacza, że w ponadnarodowych instytucjach europejski rząd gospodarczy już istnieje i nie jest tak, że musi dopiero powstać poprzez zmianę traktatu.



[Polski głos w sprawie]

TOMASZ GRZEGORZ GROSSE

342 Eurogrupa: między logiką resortową a polityczną

Eurogrupa jest ciekawym przykładem, pokazującym stopniowy rozwój instytucjonalny dokonujący się w europejskim systemie politycznym – od instytucji całkowicie nieformalnej i istniejącej poza traktatami europejskimi do oficjalnie uznawanej przez prawo europejskie. Jest to ciało międzyrządowe, którego znaczenie polityczne w ostatnich latach bardzo wzrosło. Eurogrupa jest też przykładem szerszych zjawisk występujących w Europie w dobie kryzysu: rosnącego zainteresowania zarządzaniem gospodarczym oraz wzrostem znaczenia metod międzyrządowych w strefie euro. Autor przygląda się rozwojowi eurogrupy zarówno z perspektywy logiki resortowej, jak również politycznej. Zastanawia się też, na ile uwarunkowania geopolityczne mogą mieć wpływ na eurogrupę i inne instytucje międzyrządowe.

[*Esej o Europie*]

FRANK SCHORKOPF

371 Kryzysy finansowe jako wyzwanie dla stanowienia prawa międzynarodowego, europejskiego i krajowego

Presja na stanowienie prawa na wielu poziomach w czasie kryzysu finansowego początkowo ujawnia się w formie doraźnych środków o charakterze administracyjno-politycznym. Głównym zasobem jest wówczas pieniądź, dlatego centralną rolę w działaniach odgrywają państwa. Kiedy kryzys się przedłuża, na posunięcia doraźne nakładają się środki, które zmieniają ramy istniejącego porządku z uwzględnieniem przyczyn kryzysu. Podejmowane są głównie na poziomie europejskim i międzynarodowym, w sferze instytucjonalnej. Złożoność powiązań i niepewność co do przyczyn kryzysu sprawiają, że jest on powszechnym wyzwaniem dla stanowienia prawa: jest polityczną motywacją, ale może też stwarzać politykom szansę, by cele, które długo pragnęli zrealizować, „w cieniu kryzysu” przybrały formę prawa. Omawiane wyzwania, związane ze stanowieniem prawa na wielu poziomach w czasie kryzysów finansowych, są skupione wokół trzech kwestii: gwarancji, normatywności oraz odpowiedzialności.





[Recenzje]

SŁAWOMIR NOWINOWSKI

420 Sztuka łamania schematów

ANDRZEJ HARASIMOWICZ, *Bezpieczeństwo Polski 1918–2004. Granice, system międzynarodowy, siła własna*, Warszawa: Centrum Europejskie UW, 2013.

AGNIESZKA SMOLEŃSKA

423 Czy polityka narodowa zniszczy projekt europejski?

CARLO BASTASIN, *Saving Europe: How National Politics Nearly Destroyed the Euro*, Washington D.C.: Brookings Institution Press, 2012.

MARCIN SOBALA

426 Polska myśl polityczna a przemiany w XX wieku

SŁAWOMIR ŁUKASIEWICZ, red., *Towards a United Europe. An Anthology of Twentieth Century Polish Thought on Europe*, Warszawa: Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, 2011.

430 [Noty o autorach]